

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України

**ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ та
ПРОДУКТИВНІСТЬ КАПІТАЛУ**

Київ - 2017

Продуктивність праці в Україні

Продуктивність праці на рівні національної економіки. У 2015 році продуктивність праці (у фактичних цінах) одного зайнятого в Україні становила 120,4 тис. гривень. Порівняно з попереднім роком у 2015 році спостерігалось зменшення продуктивності праці одного зайнятого на 0,9%, при цьому кількість зайнятого населення у віці 15-70 років скоротилась на 9%. Як наслідок, у 2015 році падіння реального ВВП порівняно з 2014 роком становило 9,8%.

Таблиця 1

Валовий внутрішній продукт, зайняте населення та продуктивність праці в Україні у 2001-2015 роках

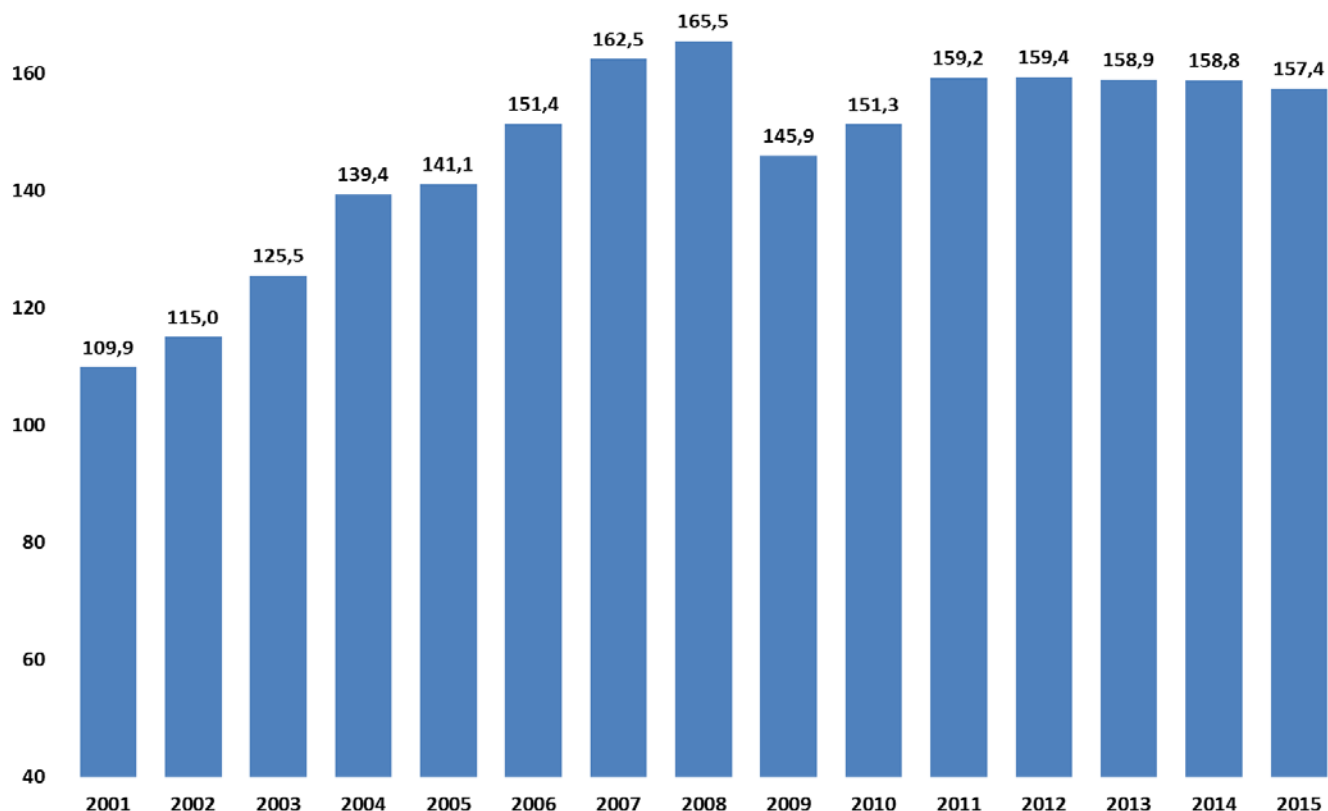
Рік	Валовий внутрішній продукт			Зайняте населення у віці 15-70 років		Продуктивність праці (одного зайнятого)		
	у фактичних цінах, млн. грн.	у постійних цінах 2010 року, млн. грн.	індекс фізичного обсягу, відсотків до попереднього року	в середньому за період, тис. осіб	темпи зростання (зниження), відсотків до попереднього року	у фактичних цінах, грн.	у постійних цінах 2010 року, грн.	індекс фізичного обсягу, відсотків до попереднього року ¹
2001	211175	801770	108,8	19972	99,0	10574	40145	109,9
2002	234138	844582	105,3	20091	100,6	11654	42038	104,7
2003	277355	924957	109,5	20163	100,4	13756	45874	109,1
2004	357544	1034059	111,8	20296	100,7	17616	50949	111,1
2005	457325	1065818	103,1	20680	101,9	22114	51539	101,2
2006	565018	1146515	107,6	20730	100,2	27256	55307	107,3
2007	751106	1240711	108,2	20905	100,8	35929	59350	107,3
2008	990819	1268546	102,2	20972	100,3	47245	60488	101,9
2009	947042	1076533	84,9	20192	96,3	46902	53315	88,2
2010	1079346	1079346	104,1	19180	100,4	56274	56274	103,7
2011	1299991	1138338	105,5	19231	100,3	67598	59193	105,2
2012	1404669	1141055	100,2	19261	100,2	72927	59241	100,1
2013	1465198	1140750	100,0	19314	100,3	75861	59063	99,7
2014	1586915	1066001	93,4	18073	93,6	87804	58982	99,9
2015	1988544	960789	90,2	16443	91,0	120382	58431	99,1

Починаючи з 2010 року дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя; з 2014 року - також без частини зони проведення АТО

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку.

¹ За даними статистичного збірника «Національні рахунки України» за 2014 рік.

Індекси продуктивності праці зайнятих (відсотків до 2000 року)

У III кварталі 2016 року продуктивність праці (у фактичних цінах) одного зайнятого в Україні становила 40,2 тис. грн. і збільшилась на 3,3% (порівняно з відповідним періодом попереднього року), що відбулось у умовах зростання ВВП на 2% та скорочення кількості зайнятого населення у віці 15-70 років – на 1,3%.

Таблиця 2

Валовий внутрішній продукт, зайняте населення та продуктивність праці у 2010-2016 роках¹ (щоквартальні показники)

Період	Валовий внутрішній продукт			Зайняте населення у віці 15-70 років		Продуктивність праці (одного зайнятого)		
	у фактичних цінах, млн. грн.	у середньо-квартальних цінах 2010 року, млн. грн.	індекс фізичного обсягу, відсотків до відповідного періоду попереднього року	в середньому, тис. осіб	темпи зростання (зниження), відсотків до попереднього року	у фактичних цінах, грн.	у середньо-квартальних цінах 2010 року, грн.	індекс фізичного обсягу, відсотків до відповідного періоду попереднього року
2010								
I квартал	217074	230709	-	19008	-	11420	12137	-
II квартал	255545	259535	-	19254	-	13273	13480	-
III квартал	300446	299199	-	19665	-	15278	15215	-
IV квартал	306281	289903	-	18794	-	16297	15425	-

Період	Валовий внутрішній продукт			Зайняте населення у віці 15-70 років		Продуктивність праці (одного зайнятого)		
	у фактичних цінах, млн. грн.	у середньо-квартальних цінах 2010 року, млн. грн.	індекс фізичного обсягу, відсотків до відповідного періоду попереднього року	в середньому, тис. осіб	темпи зростання (зниження), відсотків до попереднього року	у фактичних цінах, грн.	у середньо-квартальних цінах 2010 року, грн.	індекс фізичного обсягу, відсотків до відповідного періоду попереднього року
2011								
I квартал	258591	243380	105,5	19025	100,1	13592	12793	105,4
II квартал	310277	271023	104,4	19293	100,2	16082	14048	104,2
III квартал	368488	319384	106,7	19652	99,9	18751	16252	106,8
IV квартал	362635	304551	105,1	18955	100,9	19132	16067	104,2
2012								
I квартал	292324	249289	102,4	18968	99,7	15412	13143	102,7
II квартал	346005	279279	103,0	19433	100,7	17805	14371	102,3
III квартал	387109	315286	98,7	19726	100,4	19625	15984	98,3
IV квартал	379231	297201	97,6	18919	99,8	20045	15709	97,8
2013								
I квартал	303753	245987	98,7	19011	100,2	15978	12939	98,5
II квартал	354814	275826	98,8	19565	100,7	18136	14098	98,1
III квартал	398000	311766	98,9	19747	100,1	20155	15788	98,8
IV квартал	408631	307171	103,4	18934	100,1	21581	16223	103,3
2014								
I квартал	316905	243623	99,0	18373	96,6	17249	13260	102,5
II квартал	382391	263960	95,7	18599	95,1	20560	14192	100,7
III квартал	440476	295386	94,7	18050	91,4	24403	16365	103,7
IV квартал	447143	263032	85,6	17271	91,2	25889	15229	93,9
2015								
I квартал	375525 ²	202226 ³	83,0 ²	16255	88,5	23103	12441	93,8
II квартал	455245 ²	225170 ³	85,3 ²	16560	89,0	27490	13597	95,8
III квартал	563907 ²	274146 ³	92,8 ²	16734	92,7	33699	16383	100,1
IV квартал	584781 ²	259247 ³	98,6 ²	16224	93,9	36044	15979	104,9
2016								
I квартал	453185 ²	202510 ³	100,1 ²	16055	98,8	28227	12614	101,3
II квартал	531838 ²	228252 ³	101,4 ²	16424	99,2	32382	13898	102,2
III квартал	664717 ²	279756 ³	102,0 ²	16524	98,7	40227	16930	103,3

1 – Всі дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя; з 2014 року - також без частини зони проведення АТО

2 – Попередні дані. Остаточні дані по ВВП за 2015 рік будуть оприлюднені у березні 2017 року, за 2016 рік – у березні 2018 року на сайті Держстату у рубриці «статистична інформація» підрубриці «національні рахунки»

3 - Попередні дані. Остаточні дані по ВВП за 2015 рік будуть оприлюднені у серпні 2017 року, за 2016 рік – у серпні 2018 року у статистичному збірнику «Квартальні розрахунки валового внутрішнього продукту України».

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку.

Продуктивність за видами економічної діяльності. У 2015 році найвищі темпи зростання продуктивності праці у розрахунку на одного зайнятого спостерігалися у ВЕД «Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги» – на рівні 13,1%, найбільше падіння – у ВЕД «Фінансова та страхова діяльність» – на рівні 14,8%.

Таблиця 3

Продуктивність праці за видами економічної діяльності¹ у 2013-2015 роках

(одного зайнятого)

Види економічної діяльності	Продуктивність праці						індекси фізичного обсягу (до попереднього року), відсотків	
	у фактичних цінах, грн.			у постійних цінах 2010 року, грн.			2014	2015
	2013	2014	2015	2013	2014	2015		
Сільське, лісове та рибне господарство	37987	52127	83539	30716	34454	35360	112,2	102,6
Промисловість	93140	112222	152742	73712	72027	70152	97,7	97,4
Будівництво	43873	49405	60626	33002	29863	30420	90,5	101,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	49676	58931	78044	38982	36147	33976	92,7	94,0
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	89793	90613	135248	75688	71176	78326	94,0	110,0
Тимчасове розміщування й організація харчування	30860	32116	43080	25923	26040	27724	100,5	106,5
Інформація та телекомунікації	161294	185126	266017	124081	128729	132598	103,7	103,0
Фінансова та страхова діяльність	216303	246168	277143	204161	213944	182188	104,8	85,2
Операції з нерухомим майном	303124	346536	458520	213729	230248	224860	107,7	97,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	96661	103375	131920	72289	72811	73344	100,7	100,7
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	51602	54026	72418	38144	36751	39133	96,3	106,5
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування ¹	70898	82054	97571	52100	55478	52559	106,5	94,7
Освіта	48402	47911	55314	35562	35026	36330	98,5	103,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	41173	40200	49467	33579	32427	36677	96,6	113,1
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	56088	55782	59437	42075	40285	37759	95,7	93,7
Інші види економічної діяльності	32461	36319	41648	23135	25042	20989	108,2	83,8

¹ – За видами економічної діяльності продуктивність праці розраховується на основі валової доданої вартості та чисельності зайнятого населення у віці 15-70 років.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку.

Продуктивність праці за видами промислової діяльності¹. У 2015 році продуктивність праці (у розрахунку на одного штатного працівника) у добувній промисловості зросла на 4%, у сфері постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря зменшилась на 6,1%, у переробній промисловості - на 1,4%. При цьому кількість штатних працівників у зазначених видах промислової діяльності скоротилась на 17,5%, 6,3% та 11,4% відповідно.

Таблиця 4

**Індекси фізичного обсягу продуктивності праці за видами промислової діяльності
у 2012-2015 роках²**

(одного штатного працівника; відсотків до попереднього року)

Вид промислової діяльності	Код за КВЕД- 2010	2012	2013	2014	2015
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	103,6	102,5	114,9	104,0
Переробна промисловість	C	99,6	97,7	100,4	98,6
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10-12	101,2	98,2	110,7	99,6
Текстильне виробництво; виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13-15	97,5	107,0	107,4	96,0
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	16-18	102,3	105,2	103,1	96,0
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	19	88,5	107,5	85,0	90,7
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	101,3	80,5	90,9	100,9
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	98,5	111,3	98,2	96,4
Виробництво гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції	22; 23	95,4	108,2	97,7	104,7
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	24; 25	98,8	100,8	97,5	93,5
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	26	92,9	92,1	104,8	79,1
Виробництво електричного устаткування	27	92,7	91,7	95,9	102,7
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	28	99,1	95,5	108,7	102,8
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	29; 30	94,9	85,6	65,5	99,2
Виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин та устаткування	31-33	114,6	94,0	115,7	97,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	100,5	100,4	101,5	93,9

¹ – За видами промислової діяльності продуктивність праці розраховується на основі індексів промислової продукції за основними видами діяльності та середньооблікової кількості штатних працівників кожного окремого виду промислової діяльності.

² – Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя; з 2014 року - також без частини зони проведення АТО

Джерело: розрахунки Мінекономрозвитку

Продуктивність капіталу в Україні

Продуктивність капіталу на рівні національної економіки. У 2015 році продуктивність капіталу (у фактичних цінах) в Україні становила 0,260 гривень. Порівняно з попереднім роком спостерігалось падіння продуктивності капіталу на 11,5%, при цьому обсяг реальних основних засобів порівняно з 2014 роком зріс на 1,9%.

Таблиця 5

Валовий внутрішній продукт, основні засоби та продуктивність капіталу в Україні

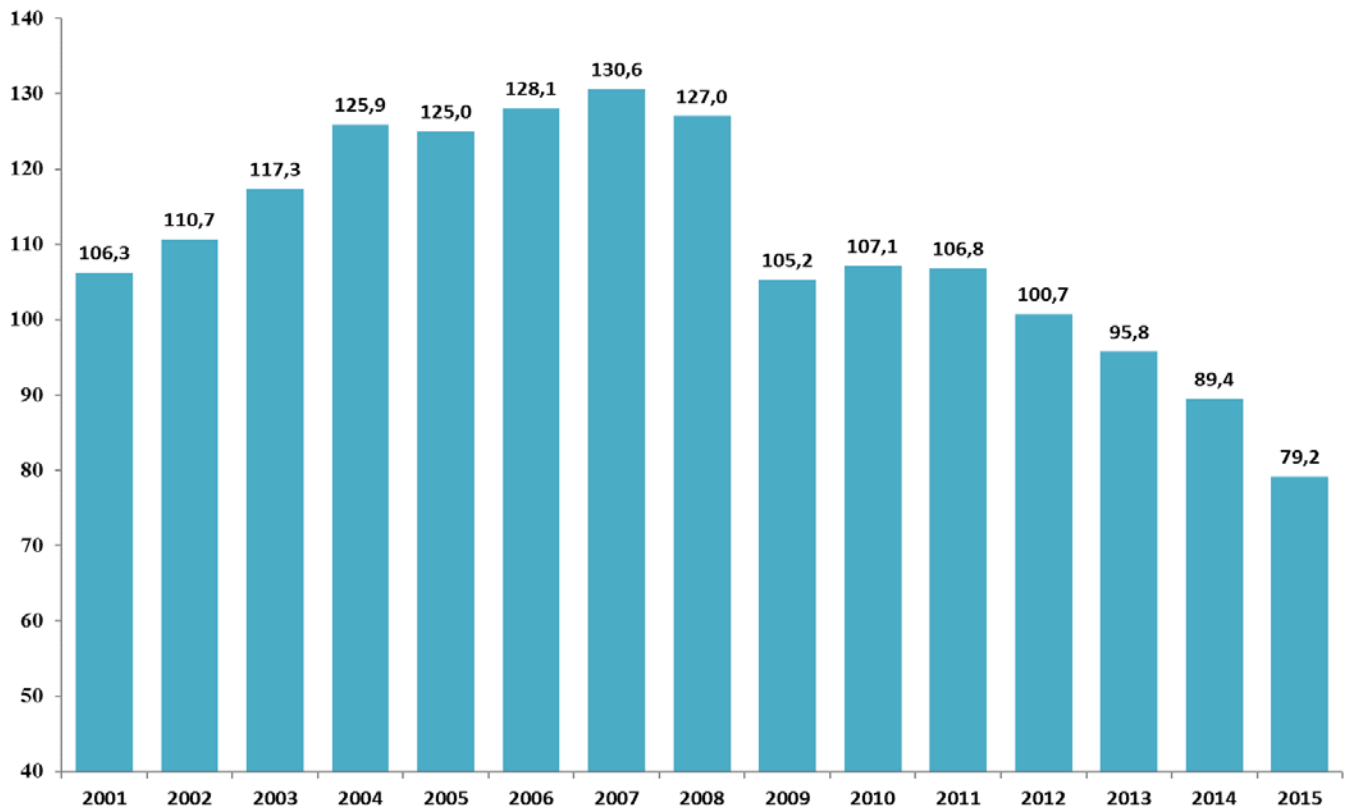
у 2001-2015 роках

Рік	Валовий внутрішній продукт			Основні засоби		Продуктивність капіталу		
	у фактичних цінах. млн. грн.	у постійних цінах 2010 року, млн. грн.	індекс фізичного обсягу. відсотків до попереднього року	вартість основних засобів. млн. грн.	темпи зростання (зниження). відсотків до попереднього року	у фактичних цінах. грн.	у постійних цінах 2010 року, млн. грн.	індекс фізичного обсягу. відсотків до попереднього року
2001	211175	801770	108,8	915477	102,4	0,231	0,167	106,3
2002	234138	844582	105,3	964814	101,1	0,243	0,172	104,2
2003	277355	924957	109,5	1026163	103,3	0,270	0,187	106,0
2004	357544	1033564	111,8	1141069	104,2	0,313	0,202	107,3
2005	457325	1065604	103,1	1276201	103,8	0,358	0,200	99,3
2006	565018	1146590	107,6	1568890	105,0	0,360	0,207	102,5
2007	751106	1240611	108,2	2047364	106,1	0,367	0,213	102,0
2008	990819	1267904	102,2	3149627	105,1	0,315	0,205	97,2
2009	947042	1076451	84,9	3903714	102,5	0,243	0,166	82,8
2010	1120585	1120585	104,1	6648861	102,3	0,169	0,169	101,8
2011	1349178	1181604	105,4	7396952	105,7	0,182	0,168	99,7
2012	1459096	1183404	100,2	9148017	106,2	0,159	0,159	94,4
2013	1522657	1183941	100,0	10401324	105,2	0,146	0,151	95,1
2014	1586915	1066001	93,4	13752117	100,0	0,115	0,136	93,4
2015	1988544	960789	90,2	7641357	101,9	0,260	0,120	88,5

Дані за 2014-2015 роки наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, а також без частини зони проведення АТО.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку.

Індекси продуктивності капіталу (відсотків до 2000 року)

Продуктивність за видами економічної діяльності. У 2015 році продуктивність капіталу скоротилась майже за всіма видами економічної діяльності. Зростання спостерігалось лише у ВЕД «Тимчасове розміщування й організація харчування» на рівні 0,8%. Найбільше падіння продуктивності капіталу відбувалось у ВЕД «Водопостачання; каналізація, поводження з відходами» – на рівні 28%.

Таблиця 6

Продуктивність капіталу за видами економічної діяльності у 2015 році*

Види економічної діяльності	Продуктивність капіталу			
	у фактичних цінах, грн.		індекси фізичного обсягу (до попереднього року), відсотків	
	2014	2015	2014	2015
Сільське, лісове та рибне господарство	0,94	1,14	96,6	89,3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0,22	0,25	86,2	85,4
Переробна промисловість	0,26	0,14	90,4	83,6
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,06	0,03	90,0	87,7
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,12	0,11	86,7	72,0
Будівництво	0,57	0,63	78,3	80,0

Види економічної діяльності	Продуктивність капіталу			
	у фактичних цінах, грн.		індекси фізичного обсягу (до попереднього року), відсотків	
	2014	2015	2014	2015
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1,86	2,02	82,2	78,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,01	0,10	90,5	97,1
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,36	0,43	93,1	100,8
Інформація та телекомунікації	0,76	0,95	94,3	92,9
Фінансова та страхова діяльність	1,42	1,32	92,7	77,4
Операції з нерухомим майном	0,19	0,18	95,1	93,8
Професійна, наукова та технічна діяльність	1,59	1,78	91,5	85,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,05	0,05	93,3	96,8
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	202,34	163,66	104,6	99,9
Освіта	24,40	26,56	94,5	95,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4,16	3,99	93,3	97,1
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,54	0,52	90,8	86,2
Надання інших видів послуг	7,62	6,80	97,5	98,5

* - Не включається вартість основних засобів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Вартість основних засобів бюджетних установ (головних розпорядників бюджетних коштів) не розподіляється за видами економічної діяльності.

Джерело: розрахунки Мінекономрозвитку.

Продуктивність капіталу за видами промислової діяльності. У 2015 році продуктивність капіталу скоротилась майже за всіма видами промислової діяльності (ВПД). У добувній промисловості і розробленні кар'єрів продуктивність капіталу скоротилась на 15%, у переробній промисловості на – 13,8%, у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 12,3%.

Таблиця 7

Індекси фізичного обсягу продуктивності капіталу за видами промислової діяльності

(відсотків до попереднього року)

Вид промислової діяльності	Код за КВЕД-2010	2014	2015
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	В	87,9	85,0
Переробна промисловість	С	89,7	86,2
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10-12	97,5	82,6

Вид промислової діяльності	Код за КВЕД-2010	2014	2015
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13-15	95,4	87,0
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	16-18	95,5	88,4
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	19	78,3	80,3
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	89,2	84,1
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	95,4	87,6
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	22, 23	89,1	91,4
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	24, 25	84,6	82,3
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	26	76,6	69,8
Виробництво електричного устаткування	27	99,4	89,0
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	28	87,3	85,2
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	29; 30	62,4	84,8
Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	31-33	115,4	81,0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	91,8	87,7

¹ – За видами промислової діяльності продуктивність капіталу розраховується на основі індексів промислової продукції за основними видами промислової діяльності.

Джерело: розрахунки Мінекономрозвитку

Основні методологічні визначення та поняття

Методологічна основа

Основним методологічним документом, що використовувався для проведення розрахунків продуктивності праці, є «Тимчасові методичні рекомендації розрахунку продуктивності праці в цілому в економіці та за видами економічної діяльності», затверджені наказом Мінекономіки від 26.12.2008 № 916.

Інформаційне забезпечення

Джерелами статистичної інформації для розрахунку продуктивності праці на рівні національної економіки, за видами економічної діяльності та за видами промислової діяльності є дані Державної служби статистики України.

Продуктивність праці

Узагальнюючий показник результативності праці, що характеризує ефективність її витрат у виробництві товарів та послуг.

Валовий внутрішній продукт (ВВП)

На стадії виробництва визначається як різниця між випуском у ринкових цінах і проміжним споживанням у цінах покупців або як сума валових доданих вартостей видів економічної діяльності та податків на продукти за виключенням субсидій на продукти.

Зайняті економічною діяльністю (за матеріалами вибіркового обстеження ЕАН)

Зайнятими (за матеріалами вибіркового обстеження економічно активного населення) вважаються особи у віці 15-70 років, які: працювали за наймом за винагороду в грошовому чи натуральному вигляді, індивідуально (самостійно), в окремих громадян або на власному (сімейному) підприємстві; працювали безкоштовно на підприємстві, у власній справі, що належить будь-кому з членів домогосподарства, або в особистому селянському господарстві з метою реалізації продукції, виробленої внаслідок цієї діяльності.